

Кыргыз Республикасы “БИРИНЧИ МУГАЛИМ-2023” СЫНАГЫНЫН ЖОБОСУ

16.08.2022

Санжарбек Данияровдун Коомдук Фонду 2022/2023-окуу жылында Кыргыз Республикасынын айыл мектептериндеги башталгыч класстардын мугалимдеринин кезектеги “Биринчи мугалим-2023” сынагын (мындан ары - Сынак) белгилейт. Фонд аталган Сынакты 11-жолу өткөрүп жатат. “Биринчи мугалим” - бул башталгыч класстардын мугалими, бул – мыкты педагог, бул - Чыңгыз Айтматовдун повестинин баш каарманы.

Сынак Билим берүү жана илим министрлигинин ЖАКТЫРУУСУ менен өткөрүлүп келет.

§ 1. Конкурстун максаты:

- Айылдык мугалимдердин кесиптик өсүшүнө умтулуусун колдоо
- Башталгыч класстардын мугалими кесибине кызыгууну жогорулатууга көмөктөшүү
- **Айыл мектептериндеги** мугалимдердин бир ордунда иштөөсүнө кошумча стимул берүү

§ 2. Сынактын катышуучулары:

- Фонд Кыргыз Республикасынын **айыл жергесинде жана шаар тибиндеги поселкаларда** жайгашкан мектептерде, гимназияларда, лицейлерде иштеп жаткан **БАШТАЛГЫЧ КЛАССТАРДЫН МУГАЛИМДЕРИН** алардын жынысына, улутуна, жаш курагына жана эмгек стажына карабай, сынакка катышууга (мындан ары - Катышуучу) чакырат.
- Шаар мектептеринин, тагыраак айтканда, республикалык, облустук, райондук маанидеги шаарлардын мугалимдери **СЫНАККА КАТЫША АЛБАЙТ.**
- Сынакка башталгыч класстардын окуучуларын **окутууга түздөн-түз катышпаган** билим берүү мекемелеринин жетекчилери жана администраторлору **КАТЫША АЛБАЙТ.**

§ 3. Сынактын сыйлыктары:

- Сынактын эки турунун жыйынтыгы боюнча 1-орунду ээлеген жана “БИРИНЧИ МУГАЛИМ” наамына татыктуу болгон катышуучу **ЖЕҢҮҮЧҮНҮН ДИПЛОМУ** жана музей, театрлар, галереялар жана башка атактуу жерлерди көрүү программасы камтылган **дүйнө жүзүндөгү борбор шаарлардын бирине (мисалы, Москва шаарына) маданий-маалымат арттыруучу 10 күндүк саякатка баруу түрүндөгү [Санжарбек Данияровдун Фондунун Сыйлыгы](#)** менен сыйланат.
- Эки турдун жыйынтыктары боюнча 1,2,3-орундарды ээлеген катышуучулар, башкача айтканда, сынактын экинчи турунун үч жеңүүчүсү сынактын Лауреаттары деп жарыяланат жана **ЛАУРЕАТТАРДЫН ДИПЛОМДОРУН** алышат жана **[Санжарбек Данияровдун Фондунун Атайын Сыйлыгы](#) – лауреаттын окуучулары эс алуу күндөрү Кыргыз Республикасынын борбору Бишкек шаарындагы кызыктуу жайлар боюнча маданий-маалымат арттыруучу экскурсия** менен сыйланышат.
- Сынактын биринчи турунун алты жеңүүчүсү **1-ТУРДУН ЖЕҢҮҮЧҮСҮ ДИПЛОМУН** жана кызыктыруучу белектерди алат.
- Сынактын биринчи туруна катышкан бардык катышуучулар Катышуучунун Күбөлүгүн жана күйөрман жана көрөрман катары сынактын 2-туруна чакыруу алышат.

§ 4. Сынактын калыстар тобу жана Уюштуруу комитети

Калыстар тобу 10 эксперттен турат. Фонддун Негиздөөчүсү калыстар тобунун курамын билим берүү жана илим тармагынын, методикалык мекемелердин кызматкерлерин жана мурдагы жылдардагы “Биринчи мугалим” сынагынын жеңүүчүлөрүнөн түзөт. Калыстар тобунун курамы Фонддун сайтында баалоо процесси башталганга чейин жарыяланат.

Уюштуруу комитетине Фонддун Негиздөөчүсү кирет. Фонддун Негиздөөчүсү зарылдыгына жараша уюштуруу иштерине ыктыярчыларды тарта алат.

§ 5. Сынактын мазмуну жана өткөрүү формасы

Сынак эки тур менен өтөт:

Биринчи тур – жазуу түрүндө, аралыктан өтөт. Ал жылдын темасы боюнча жазуу түрүндөгү дилбаяндар сынагы болуп эсептелет. Биринчи турга Кыргыз Республикасындагы айылдарда жайгашкан мектептердин башталгыч класстар мугалимдеринин бардык каалоочулары катыша алышат. Дилбаяндарды баалоонун жыйынтыгы боюнча **биринчи турда эң жогорку упай топтогон 6 (алты) жеңүүчүсү** аныкталат. Алар 2-турдун катышуучулары болуп эсептелишет.

Экинчи турда – **биринчи турдун 6 жеңүүчүсүнүн** оозеки таймашы өтөт. 2-турдун тапшырмалары суроолордон жана жооптордон турат. Катышуучулар биринчи турдун жыйынтыгы чыгарылган соң, экинчи турдун башталышына 14 күн калганга чейин тапшырмаларды жана баалоо критерийлерин алышат. Конференц-залда өтүүчү сынактын экинчи туру 1-турдун катышуучулары, катышууну каалаган райондук билим берүү бөлүмдөрүнүн жана облустук администрациялардын өкүлдөрү, кесиптештери жана бардык каалоочулардын катышуусуна өтөт. Экинчи турдун жыйынтыгы боюнча 1-орунду ээлеген жеңүүчү - БИРИНЧИ МУГАЛИМ жана 2-жана 3-орундарды ээлеген сынактын ЛАУРЕАТТАРЫ жарыяланат.

Сынактын 1-турунун жеңүүчүлөрүн аныктоо тартиби: Дилбаяндар сынактын шарттарына шайкеш келгендигин текшерген соң, Уюштуруу комитети кабыл алынган ар бир дилбаянга код ыйгарат да, катышуучунун аты-жөнү ж.б.маалыматтары жазылбаган түрүндө ал дилбаяндарды калыстар тобунун мүчөлөрүнө жиберет, тагыраак айтканда, бул ЖАШЫРУУН ТҮРДӨ ишке ашат. Ар бир дилбаянды калыстар тобунун 7 мүчөсү ушул ЖОБОНУН § 7де көрсөтүлгөн алты критерийден турган 5 баллдык көрсөткүч боюнча ар бирин текшерип баа коет. Калыстар тобунун мүчөлөрү 1-турдун толтурулган Баалоо баракчасын сынактын Уюштуруу комитетине жөнөтөт. Биринчи турдун жеңүүчүлөрү калыстар тобунун бардык мүчөлөрү койгон **упайлардын суммасы боюнча** аныкталат.

Упайлардын суммасы эсептелген соң, Уюштуруу комитети коддорду ачып, ошол коддор боюнча катышуучулардын аты-жөнүн аныктайт жана ар бир катышуучуга электрондук почта же вотсап аркылуу жыйынтыгын жөнөтөт. Фонддун сайтында жалпы статистика жана жогорку упай топтогон **6 Катышуучунун**, башкача айтканда, сынактын 1-биринчи турунун жеңүүчүлөрүнүн конкреттүү жыйынтыктарын жарыялайт.

2-турдун жеңүүчүлөрүн аныктоо тартиби: Сынактын Жеңүүчүсү калыстар тобунун бардык мүчөлөрү 2-турдун бардык тапшырмалары үчүн койгон упайлардын жыйынтыгы боюнча аныкталат. Калыстар тобунун мүчөлөрү 5 баллдык көрсөткүч боюнча критерийлердин топтомунун негизинде тапшырманын ар бир элементи үчүн сынактын катышуучуларына бааларды коет жана аларды сынактын жүрүшүндөгү “реалдуу убакыт” режиминде 2-турдун Баалоо барагына түшүрөт. Ыктыярчылардан турган алдын-ала бекитилген БАЙКООЧУЛАР упайлардын жалпы суммасын эсептеп чыгышат. Жыйынтыгы Катышуучуларга жана күйөрмандарга жарыяланат.

§ 6. 1-турдагы дилбаяндардын темасы жана аларга коюлуучу талаптар

11-сынактын (2022-2023-окуу жылы) биринчи турундагы дилбаяндын темасы:

АЙЫЛДЫК ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯНЫН ӨКҮЛҮ КАТАРЫ МУГАЛИМДИН РОЛУ

Дилбаянда чагылдыруу үчүн колдонула турган болжолдуу суроолор. Дилбаяндын мазмуну ушул суроолорго жоопторду камтышы ыктымал, бирок алар менен эле чектелбейт:

Сиздин айылыңызда интеллигенция өкүлдөрү барбы? Типтүү интеллигент деп эсептеген адам барбы? Ал мугалим болушу мүмкүнбү? Мугалимдик кесип менен байланышы барбы? Окуучулар үчүн анын мааниси барбы? Сиздин айылыңызда жаңы интеллигенция өкүлү түзүлө баштаганы байкалабы? Азыркы заманбап айылда интеллигенттер керекпи? Эгерде керек деп эсептесеңиз, эмне үчүн керек жана алардын түзүлүшү үчүн эмнелер зарыл? Эгерде кереги жок деп эсептесеңиз, эмне үчүн кереги жок? Айылдын турмушунда алардын ролу? Сиз өзүңүздү интеллигенция өкүлү деп кабыл аласызбы? Аны кантип байкоого болот? "Интеллект" жана "интеллигенттүүлүк" түшүнүктөрүнүн айырмасы эмнеде?

Дилбаяндын талаптары:

1. Дилбаяндар орус жана кыргыз тилдеринде кабыл алынат. Дилбаян жазылган тили дилбаянды тандоо жана баалоо критерийи болуп эсептелбейт.

2. Дилбаяндын көлөмү – толук 3 барактан кем эмес А4 форматында басылган тексттин шрифтинин өлчөмү 12ден ашпаган, интервалы 1,15 жана стандарттык аянттары менен болууга тийиш.
3. Дилбаян 3 бөлүктөн турушу керек: киришүү, негизги бөлүгү жана корутунду.
4. Дилбаянда башка маалымат булактарынан көчүрүлбөгөн, АВТОРДУН ӨЗҮНҮН ТЕКСТИ гана болушу керек. Башка авторлордун чыгармаларынан алынган цитаталар маалымат булактарына шилтемелери менен берилиши керек жана аны дилбаяндын көлөмүнүн 10 пайызынан ашырууга болбойт.
5. Дилбаян WORD программасында ТЕРИЛГЕН түрүндө ГАНА кабыл алынат. Кыргыз тилиндеги дилбаяндар кыргыз алфавитин (ө, ү, ң тамгалары) колдонуу менен гана жазылууга тийиш. Кол жазмалар КАБЫЛ АЛЫНБАЙТ. Сүрөт форматындагы дилбаяндар КАБЫЛ АЛЫНБАЙТ.
6. Дилбаяндарды оймо-чийме, төрт бурчтуктар жана ар түрдүү сүрөттөр менен кооздоого болбойт.

Сынакка жиберилген дилбаяндардын бардыгы сынактын жогоруда белгиленген талаптарына шайкештиги жана тексттин уникалдуулугу б.а. *плагиат бар же жоктугу* текшерилет (Жогоруда көрсөтүлгөн талаптардын 4-пункту). Дилбаяндар ушул ЖОБОДОГУ шарттарга дал келгендиги текшерилген соң, Уюштуруу комитети сынакка кабыл алат да, баалоо үчүн калыстар тобунун мүчөлөрүнө жөнөтөт жана ал тууралуу дилбаяндардын авторлоруна маалымдайт.

КАЛЫСТАР тобунун мүчөлөрүнүн дилбаяндарды баалоо критерийлери:

- Теманы толугу менен ачып берүү
- Негизги ойду так жана даана баяндоо
- Баяндоо стили (көркөмдүүлүгү)
- Жазуу сабаттуулугу
- Андан аркы ишине пайдасы, тажрыйба бөлүшүү
- Дилбаяндын темасын стандарттан тышкары ыкма менен чагылдыруу

§ 7. Сынактын 1-туруна катышуу үчүн үч документ жөнөтүү керек:

1. Ушул Жобонун 6-параграфында жана ушул эле 6-параграфтагы критерийлерге ылайык жылдын темасы боюнча ДИЛБАЯН
2. Форма боюнча толугу менен толтурулган катышуучунун СОБОЛДОМОСУ (№1-ТИРКЕМЕ)
3. Мектептин администрациясынын **колу коюлуп, мөөрү** басылган 2021-2022-окуу жылы үчүн Катышуучунун окуучуларынын баалары жазылган ТАБЕЛДИН КӨЧҮРМӨСҮ. **Биринчи класстын** мугалими үчүн табелдин ордуна – окуучуларынын тизмеси жазылууга тийиш. Бул документти сканирлөө же сүрөт түрүндө салып жиберсе болот.

Эскертүү: бул сынакта табель үчүн баа коюлбайт, ал Катышуучу башталгыч класстардагы билим берүү процессине үзгүлүксүз катышып жаткандыгын гана тастыктайт.

Бардык материалдар сынакка төмөнкү дарек боюнча **электрондук почта аркылуу** гана кабыл алынат: sdkf.meldesh@gmail.com. Электрондук почта боюнча жиберилген почтанын “ТЕМА” деген сабында “...МУГАЛИМДЕН (МУГАЛИМДИН АТЫ-ЖӨНҮ) 11-ЖОЛКУ СЫНАККА” деп белгилеп коюу керек.

§ 8. Сынакты өткөрүү мөөнөтү, убактысы жана орду:

1-Тур: 2022-жылдын 15 АВГУСТУНАН 2023-жылдын 28-ФЕВРАЛЫНА ЧЕЙИН. Катышуучуларга 1-турдун жыйынтыктарын жарыялоо – 2023-жылдын 30-мартынан кийин.

2-Тур: болжолдуу түрдө 2023-жылдын 15-апрели (ишемби). 2-турду өткөрүү орду жана жеңүүчүнү сыйлоо салтанаты: И.Арабаев атындагы университеттин аудиториясы (Университеттин жетекчилигинин макулдашуусу боюнча).

Лауреаттардын окуучуларынын Бишкекке маданий-маалымат арттыруучу экскурсиясы (Фонддун Атайын сыйлыгы): 2023-жылы. Убактысы лауреаттар менен макулдашылат.

Жеңүүчүнүн Москва шаарына маданий-маалымат арттыруучу саякаты (Фонддун Премиясы): 2023-жылдын ичинде, болжолдуу түрдө 2023-жылдын июнь айында, тагыраак датасы жеңүүчү менен макулдашуу боюнча аныкталат.

§ 9. “Биринчи мугалим 2023” сынагын жыйынтыктоо

- Сайтта Биринчи мугалим менен интервью уюштуруу жана мүмкүнчүлүккө жараша ЖМК беттерине жарыялоо.

САНЖАРБЕК ДАНИЯРОВДУН ФОНДУ • ФОНД САНЖАРБЕКА ДАНИЯРОВА • SANJARBEK DANIYAROV FOUNDATION
+996 (707) 783295 - билдирүүлөр үчүн гана • Дилбаяндар төмөнкү дарекке жөнөтүлөт:
sdkf.meldesh@gmail.com
www.daniyarov.kg

- «САНЖАРБЕК ДАНИЯРОВДУН ФОНДУ» КФ сайтында жана социалдык желелерде сынактын жүрүшүн чагылдыруу
- Сынактын катышуучулары менен сынакты сын көз менен талкуулоо
- Райондук билим берүү бөлүмдөрүнө сынактын жеңүүчүлөрү тууралуу маалымдоо

А. Даниярова
Фонддун негиздөөчүсү жана директору